

161 והיוניונים

טוטי יונה יפה. לא רק אני חושב כך, אלא גם היוניונים שמסתובבים סביבה על הגג. הצבע שלה לבן, אבל לא כולה כי יש לה בקצות הכנפיים נוצות חומות. על החזה יש לה נוצות בצבע חום קצת יותר אדום שכשהשמש מאירה עליהן רואים פתאום צבע ירוק מבריק ונוצץ כמו זהב. בכל פעם שהיא מרימה את הראש בין גרגר אחד לשני שהיא תפסה, הירוק שלה נוצץ והיא נראית יפה יותר ממקודם. תמיד היא מנקה ומטפלת בנוצות שלה. אבא אומר שהיא מורחת עליהן חומר מיוחד ששומר עליהן מפני הגשם ומפני השמש. הרי כולם צריכים לשמור על עצמם מפני הגשם והשמש וגם מפני הרוחות שיש לפעמים כאלה רעות. אבל היונים יותר כי הן עפות למעלה והולכות למטה למטה אפילו בין השיחים וענפים ושם לפעמים לא כל-כך נעים. דעו לכם כי היונה היא ציפור קטנה מאד שיש לה רגליים קטנות וגוף קטן וכנפיים קטנות וראש קטן, אבל אותו רואים. רק הנוצות שלה עושות כאילו היא גדולה. כי מתחת לנוצות הגדולות יש לה נוצות קטנות ששומרות עליה שלא יהיה לה קר בחורף. ועכשיו אתם יודעים גם את זה ולא רק שהיונה היא ציפור שהולכת יפה ועפה מהר ושהצבעים שלה נהדרים.

טוטי היא היונה הכי מכובדת והכי זקנה בשובך שלי. טוטי היא האמא של כולם. יש לה יוניונים ילדים, ויש לה יוניונים ילדים של ילדים שאבא קורא להם נכדים ואפילו יוניונים שהם ילדים של ילדים של ילדים, שלהם קורא אבא נינים. והם כולם יפים עם צבעים של שחור, חום, לבן, אפור, תכלת וכל מיני צבעים יחד. והם גם חברים טובים ועושים הכל ביחד. עפים ביחד ללקט גרגרים בחוף הים הרחוק ואחר כך חוזרים יחד לנוח לאחר שהתעייפו וגם ישנים יחד כשהלילה יורד. ביום הם משחקים יחד בתופסת ובמחבואים ומי עף יותר מהר ולפעמים אפילו רבים, אבל לא להרבה זמן כי הם רוצים להיות שוב חברים ולשחק יחד כי זה יותר חשוב מלריב. וכשאני מפזר להם את הגרגרים הם מטפסים עלי ואוכלים מהיד שלי ומכסים אותי כמו שמיכה בחורף. ויש כאלה שעושים קררר קררר, קררר קררר. אבא אומר שככה הם מדברים. זה נכון כי לפעמים אני מבין אותם. כשקיבלתי את טוטי היא היתה נורא חולה ושמעתי אותה אומרת בקררר קררר, כי אין לה כוח ושכואב לה הראש ובאמת הראש שלה נפל הצידה, ובכל פעם שהיא קמה על הרגליים היא נפלה שוב. ורה נתנה לה תרופה והיא פתאום הזיזה את הראש מהר מצד לצד כאילו שנבהלה והתרוממה קצת. ורה אמרה שזו תרופה טובה והיא תחזק אותה. ובאמת טוטי התחזקה, אבל לא לפני שורה שאלה אותי אם אני רוצה אותה. בטח, אמרתי ורצתי הביתה להביא לאמא את הקמח שביקשה מורה כי יש לי ידיים קטנות ולא היה לי מקום גם לקמח וגם לטוטי. כל יום בצהריים עפה טוטי ואני חושב שהיא הולכת לבקר את ורה. כי ורה היא האמא הראשונה שלה ורק אחר-כך אני האבא שלה.

לורה יש איש שאבא קורא לו "הבעל של ורה", אבל באמת קוראים לו מנדל. אבא אומר שבעברית אפשר לקרוא לו מנחם, אבל כולם קוראים לו מנדל ואף אחד לא ראה את מנדל מחייך אף פעם. אולי בגלל זה הוא השומר בפרדס ליד

הבית שלנו. האמת היא שכולנו מפחדים ממנו. כי יש לו מקל כזה עבה וגדול ומכנסיים כחולים וגדולים והוא לא מרשה לאכול מהתפוזים, או מהאשכוליות, או מהלימונים שצומחים על כל הענפים, אפילו שיש המון. פעם כשגידי לקח תפוז מענף שעבר את הגדר הוא תפש אותו באוזן וצעק עליו שאסור לקחת מה שלא שלך ושהעץ שאין לו עיניים לא יודע איפה אין כבר גדר והוא צומח גם שם, אבל הוא בכל זאת של הפרדס שמנדל שומר עליו. בגלל זה תמיד ברחנו ממנדל שלא יטעה ויחשוב שבאנו לקטוף מהפירות שלו, או להרגיז אותו. וגם כשמנדל היה הולך הביתה אל ורה לא חשבנו אפילו להתקרב לפרדס כי פחדנו שהוא רואה הכל.

אבל אני יודע שמנדל לא היה כל-כך רע. כי ורה קראה לו מנדי וכשמוסיפים "י" בסוף של שם זה סימן שמחבבים אותו. ואם מחבבים מישהוא, הוא לא יכול להיות כל-כך רע!

בכל יום שישי בצהריים כשסיים מנדל לשמור על הפרדס וידע שאיש כבר לא יקח מהפירות החשובים, הוא הלך הביתה אל ורה שחיכתה לו עם מרק חם בחורף ומיץ קר בקיץ ותמיד היה מביא לה פרחים. בחגים היה מביא לה מתנה. וביום שבת, היום שהוא לא שומר בפרדס, הוא מטפל ביונים שלו ושל ורה וגם בכלבים וגם בתרנגולות וגם בחמור ובעגלה שלו.

פעם הסתתרתני מאחורי העץ וראיתי אותו קורא לתרנגולות; פוי, פוי, פוי, ומפוז גרגרים ומדבר אליהם. כי כשמדברים אפשר להבין מה שרוצים. והיתה לו ולורה גם גינת-ירקות ובה הוא גידל עגבניות ובצל ומלפפונים. אבל מנדל לא דיבר הרבה. גם לא עם ורה. הוא היה כזה שתקן ונראה עצוב כשלא נראה כועס. כי כמו שכבר אמרתי, אף אחד לא ראה אותו מחייך אף פעם. כולם, גם

אלה שהם הרבה עצובים מן החיים, צוחקים לפעמים. אבל הוא לא! אבל אני בטוח שכשהיה ילד גם הוא שיחק עם ילדים וצחק מכל מיני דברים. רק אחר-כך כשגדל, נהפך לאיש כועס ולשומר. נכון שהתרנגולות שלו לא מספרות לו אף פעם סיפורים, אבל כלבים מצחיקים לפעמים וגם היונים עפות בכל מיני צורות וזה גם מצחיק קצת. אבל כנראה שלא אותו.

יום אחד שלחה אותי אמא אל ורה לבקש קצת קמח. ככה זה אצל הגדולים, כשנגמר להם משהוא הם שולחים את הילדים להביא מהחברים. לאמא נגמר הקמח ולורה היה תמיד כמה שצריך כי לא היו לה ילדים והיא לא הכינה עוגות כמו אמא. זה היה בצהריים ומנדל לא היה בבית.

היתה להם חצר גדולה ושער כזה יפה מעץ שמנדל עשה, והיה צריך לקרוא "ורה, ורה", כדי שתבוא ותפתח ותשמור שהתרנגולות והכלבים לא יברחו. אבל אני לא הייתי צריך לקרוא לה כי היא עמדה על סולם בחצר והידיים שלה היו בתוך שובך היונים שעשו כל הזמן קרר קרר.

"הגברת ורה, גברת ורה, אמא ביקשה קצת קמח" אמרתי והרמתי את הקופסא הריקה שתראה. אבל היא לא ראתה כי הסתכלה לתוך השובך ועשתה שם משהוא.

"תיכף אני באה, רק רגע" אמרה ולא הסתכלה אלי, אלא לאיפה שהידיים שלה היו.

חיכיתי כי כך לימד אותי אבא "כשאומרים לך תיכף, או משהוא כזה, אתה צריך לחכות בשקט ולא להפריע". אבל הוא שכח להגיד לי מה לעשות כשעובר יותר מדי זמן.

אני חושב שצריך להגיד כך: "איש! באתי אליך ואתה נותן לי לחכות סתם כך הרבה זמן", אבל אבא בטח היה אומר שזה לא מנומס וכך לא נוהגים ילדים גדולים ואני הרי אמרתי לכם כי להיות קטן זו משימה לא קלה, אז הנה. אבל

לורה היה זיכרון טוב והיא אמרה "הנה. אני רק מוציאה אותה וכבר באה אליך" והוציאה יונה צעירה בשתי הידיים וירדה בסולם. "היא חולה, בוא ניכנס הביתה ונטפל בה" אמרה ונכנסה הביתה. "אני אתן ליונה תרופה ואתה תגיד לי בשביל מה באת. היא שמה אותה על השולחן, פתחה לה את המקור עם האצבעות ושפכה לה תרופה ישר לגרון. היא חזרה על הפעולה מספר פעמים ובכל פעם התנערה היונה כמו שנבהלים. בסוף ורה עזבה אותה כדי שתוכל לנוח והסתכלה עליה. היא הסתכלה בדיוק כמו שאמא של איתן מסתכלת עליו כשהאוזן שלו כואבת.

"איך היית קורא לה" שאלה ורה פתאום

"טוטי" עניתי מיד

"טוטי. סתם כך טוטי?"

"בכלל לא סתם, אלא טוטי" קצת נעלבתי. כי אני לא אומר דברים סתם ככה כמו הגדולים...

"אבל אמרת את שמה כל-כך מהר ש... איך הימצאת אותו כך פתאום?" שאלה כשהעיניים שלה גדולות יותר

"לא הימצאתי. מיד כשהוצאת אותה מהשובך ידעתי שקוראים לה טוטי" אמרתי לה

"ידעת?" שאלה קצת מופתעת והסתכלה לי לתוך העיניים ולא אמרה כלום. "מה זאת אומרת ידעת?" שאלה שוב אחרי המון זמן.

"יש הרבה דברים שאנחנו יודעים בלי שיגידו לנו" אמרתי והתפלאתי ששאלה דבר כל-כך ברור.

"ידעת אתה אומר" חזרה על עצמה וראיתי שהיא מהרהרת במשהו. "אתה רוצה אותה?" שאלה פתאום והסתכלה עלי כמו שאמא שלי מסתכלת עלי לפעמים

“כן. מה תתני לי אותה סתם כך? אף פעם לא נתת לי יונה...”
“נכון. אבל זה לא אומר שאף פעם לא רציתי לתת לך” אמרה, ושמעתי אותה בוכה למרות שהיה שקט ולא ירדו לה דמעות.
כאלה הם הגדולים. לא תמיד ברורים. לא כל-כך הבנתי על מה היא מדברת ולמה היא בוכה בתוך הגרון. כי כשאני רוצה לתת משהוא למישהוא אני נותן וזהו.

“ואת תתני לי אותה כי פעם רצית לתת לי משהוא ולא נתת?” ניסיתי להבין
“לא טפשוך” היא חייכה אבל זה לא היה חיוך של צחוק “לא בגלל זה, אלא בגלל...” היא שתקה פתאום ומעין ימין שלה יצאה סוף סוף טיפת דימעה ועברה לאט לאט על הלחי שלה “ובשביל מה באת אלי הפעם?” שאלה וניגבה עם האצבע את הדימעה היחידה שהיתה לה. “קמח” אמרתי והושטתי לה את הקופסא מפח שתראה

“הה. כן. הנה אמלא לך” אמרה והוציאה שקית מהארון. אתה יודע מה? קח את הכל. יש לי מספיק”

“אמא אמרה שתחזיר לך כשתקנה במכולת” הסברתי לה את סדר העיניינים
“בסדר” היא הזיזה את הראש והסתכלה ביונה “ומה עם היונה? אתה לוקח?”
“בטח! אני אוהב את טוטי” קראתי בשמחה

“כבר? אתה הרי עוד לא מכיר אותה”

כאלה הם הגדולים. הם צריכים לחשוב שהם מכירים בשביל להגיד שהם אוהבים. אבל אנחנו הקטנים יודעים שזה לא נחוק. כי כשאתה רואה פרח אתה לא צריך לקטוף אותו, או להריח אותו, או לגעת בו כדי לאהוב אותו. אתה רואה אותו ואוהב אותו וזהו!

ורה לקחת את טוטי בידיה והושיטה לי אותה “קח היא שלך”

לקחתי אותה מהשולחן והיא קצת זזה כי לא היה לה נוח, או שלא כך רצת להפרד מורה. אבל כשהתחלתי ללטף אותה היא הפסיקה לזוז והמשיכה להסתכל על ורה. גם אני הסתכלתי ויצאתי מן הבית בחצר נעצרת והסתובבתי לורה

“למה אין לך ילדים” שאלתי אותה פתאום

ורה עצרה והסתכלה עלי כאילו עשיתי משהו רע ולא ענתה.

“זה כל-כך קשה?” שאלתי

“לא. זה לא קשה” אמרה אחרי זמן רב. “אבל...”

“אבל זה לא עיניינך” ענה פתאום קולו של מנדל מאחורי

הסתובבתי אליו מבוהל ולא ידעתי מה לעשות. לפני עמד מנדל. מאחורי ורה

וביד יש לי יונה חדשה ואני לא יכול לטפס על העץ ולברוח

“תן לי מנדי, אני אענה לו” אמרה בשקט וניגשה אל מנדל ונגעה לו ביד. אחר

כך כרעה ברוך והסתכלה לי לתוך העיניים עד שאני כבר לא יכולתי להסתכל

בה וחיבקתי את טוטי יותר אל הלב שלי.

“כי אנחנו לא יכולים להביא ילדים” אמרה והסתכלה עלי לראות אם הבנתי

את זה. אני הבנתי טוב את מה שאמרה, אבל לא הבנתי למה היא מתכוונת. כי

אני יודע קצת על ילדים וזו לא בעיה כזו גדולה. הנה לאבא ואמא שלי יש

אותי ואת אחותי ואת אחי הקטן שהוא עכשיו בבטן של אמא. וגם לדודה קלרה

היו ילדים ובטח שגם לורה וגם למנדל היו הורים ולמי שיש הורים הם גם

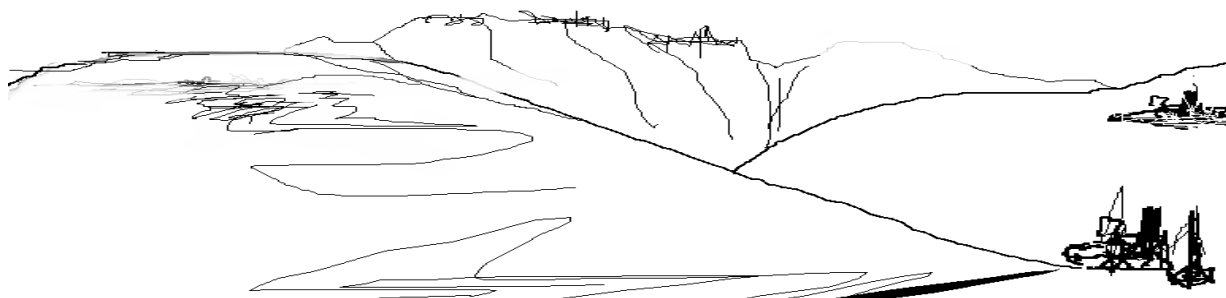
ילדים וככה זה אצל כולם.

אבל, עלה לי פתאום רעיון. אולי יש להם בעיות עם החסידה שכולם מדברים

עליה. אולי כבר הרבה זמן שלא היתה כאן. או שלא הצליחו לקרוא לה, או

שלא שמעה, או שאפילו רבו-איתה. וזה חמור מאד. כי אסור לריב עם מישהוא

כל כך חשוב. אני גם יודע שילדים באים כשאבא ואמא אוהבים זה את זה וורה ומנדל אוהבים זה את זה. אז מה כאן קרה?

ובכלל נורא עצוב כשאין ילדים. כי כשמזדקנים והרופאים לא מרשים לעשות כל מיני דברים אז רק הילדים יכולים לעשות. ואני יודע את זה כי טוטי כבר זקנה ואני שהייתי פעם האבא שלה, היום אני הבן שלה ונותן לה אוכל ומים עד שהיא תמות ואז אבכה עליה ואקבור אותה ואשים לה פרחים יפים על הקבר. אבל היוניונים שלה ימשיכו להיות איתי כמו חברים טובים והם ואני נזכור אותה.

אבל מי יזכור את מנדל וורה?

